

LLIBERTAT D' ENSENYANSA
 Aquí 'ls presento á la Clara,
 que en escrúpuls no repara,
 y si 's proposa agradá,
 gustosa 'ls ensenyará
 igual lo... bras, que la cara.

Còpia fot. de A. Esplugas.

DE DIJOUS A DIJOUS

La mort de las societats corals

Lo cambi sobre franchs, que com sab tothom, ha arriuat á tipos verdaderament insoportables y que significan, cas de perpetuarse, la mort d' un gran número de industrias y la parálisis del comers de importació, ha originat per altra part, certamen de negocis, que si particularment poden redundar en benefici de determinadas personas, á la llarga produhirán inmensas pérduas á la colectivitat.

Entre aquestos negocis, s' hi compta la exportació d' antigüetats y objectes artístichs, quals propietaris, devant la sanejada *prima* d' un 80 á un 100 per cent que representan avuy los franchs sobre las pessetas, han obert uns ulls com unas taronjas, y ha resultat d' aixó, que molts dels valiosos tresors artístichs d' anteriors generacions, están prenent á gran velocitat, lo camí de la frontera.

¡Y després, vagin dihent que 'ls coleccionadors y 'ls artistes no saben de comptar!

*
**

Aixís es, com un dels dias de la setmana passada, cuidadosament embalats y cobrats bitllo-bitllo en bonas monedas francesas, 's fonian dintre la *bodega* d' un barco extranger, prop de doscents bultos contenint armeria del acaudalat coleccionista Estruch, que constituí un de 'ls principals elements de cultura de la Ciutat Comtal.

Instalada aquella col·lecció en lo local propi de la plasa de Catalunya, que ben pochs barcelonins havían deixat de visitar, era considerada com lo millor y mes complert museu particular de enginys de guerra antichs y 'l seu opulent possehedor hi havia esmersat gran suma de capitals, d' anys y paciència. ¡Tot s' ho han endut 'ls cambis! Los rodons y pulits *lluisos* d' or han seduhit al coleccionista Estruch, molt mes que 'l rovell de las venerables corassas y las punxagudas espasas. ¡Entre *rodons* y punxas ó entre *pulidesa* y rovells ha preferit que la col·lecció acabés en *punxa*. ¡perquè tot s' ho ha *pulit*!

*
**

Pero, de molta mes gravetat per la vida artística de nostra terra, es un rumor qu' ha circulat desde fá alguns dias y que cas de resultar cert, podria donar lloch á perjudicis incalculables.

Segóns lo citat rumor, una casa francesa está en tractes pera la adquisició de la propietat de totas las obras del insigne poeta músich D. Joseph Anselm Clavé, malograda fundador de las societats corals.

La transcendencia d' aquesta noticia, pera 'l pervindre de nostres orfeóns y societats corals, salta á la vista, y fins creyém que si tal nova arriuvés á condensarse y 's traduhís en un fet, la adquisició de las obras del *cantor del poble* per una entitat estrangera, no solzament será qüestió de vida ó mort per nostras agrupacions corals, sinó que fins afectaria al modo de ser de nostra classe

obrera y constituiria una verdadera desgracia pera 'l poble catalá

*
**

Es de créure que si un editor estranger adquireix, pagantla com se deu, la valiosa herencia artística del insigne poeta músich, no seria exclusivament per amor al art... ni per amor á la familia del mestre.

Plantejará un negoci; y com en tot negoci, procurará treure interés al capital invertit. En altres termes, exprimerá la taronja pera que 'n raji tot lo such possible.

¿Cóm?.. Senzillament; fent lo que totas las casas editorials fan... Fixant un preu á las *partituras* del mestre, é imposant uns drets á las audicions en públich.

Nostras societats corals fins ara, havían passat per lo primer (y encare á la forsa, puig algunas ab repugnant egoisme, copiavan las *partituras* de segona má;) pero en quant á lo segón, ó siga als drets d' audició... ¡*ancha Castilla!*

Y aquesta llibertat, aquesta ausencia de trabas constituían justament lo secret del gran desenrotllo adquirit per las societats corals en nostra terra... Era precisament lo que ha sostingut la moralisadora obra de Clavé y lo que li ha donat la empenta que 'l mestre somniava quan en son llit de agonía, clohia 'ls ulls encarregant als deixebles de «*Euterpe*», que no abandonessin may la Institució Coral...

Lo dia, tal volta molt próxim, en que las societats tingan d' ajupirse sota las exigencias d' un editor, y 's vejin contretas á pagar en diners lo que no mes poden cobrar ab aplausos, la Institució es morta com tots 'ls morts. Lo dia en que la filla de 'n Clavé, s' hagi desfet de la propietat de las obras del seu pare, lo testament artístich y sociològich del mestre, queda estripat de fet!...

*
**

Pero, la filla del genial músich, Donya Aurea Rosa Clavé, alegrará ab moltissima rahó, qu' ella y 'ls seus, descendents tots del gran poeta, tenen perfecte dret á la vida, y fins á una vida desahogada y digna del gloriós apellido que portan. Dirá també, que si lo seu ascendent, deixá un tresor de cants inspiradisims á sos fills adoptius, los coristas, també deixá als seus legítims successors com á herencia única lo dret de viure de producte d' aquells cants, com ne visquè ell...

Afegirá de segur, que la gratitud de las societats corals al seu fundador s' ha traduhit en mil diversas formas, excepte en la forma que tal volta mes convenia, la de recordarse deis que portan lo seu apellido y son sanch de la seva sanch... Anyadirá tal volta, que las societats corals no han sapigut ferse cárrech del deber moral que tenian, en tractar ab igual consideració las obras humanas de 'n Clavé, que las sevas obras divinas; y fins retreuré que l' única imposició de la familia, referent al pago de las *partituras*, es burlada per l' egoisme de molts que volen sortirne mes barato, copiantlas d' *amagatolis*...

Y afegirà per últim, que si molt grat ó sas orelles de filla li es, lo remor dels aplausos dedicats á la memoria del seu pare, li es en cambi molt esgarrifós á son cor de mare lo plany dels seus fills y que li atravesa l' ànima lo fet de que las reiquias del avi, s' hagin de malvendre, quan los aplausos de la gent, no basan per fer bullir l' olla. ab tot y 'l c lor ab que son prodigats ..

Y Donya Aurea Rosa Clavé tindrà rahó .. ¡pero moltíssima rahó!

Apart d' aquestas consideracions justíssimas, la filla del plorat Mestre, pot afegir que, además de son dret innegable á usufructuar la propietat intelectual de 'n Clavé, te 'l deber com á filla, com á artista y com á catalana, de propagar y expandir las obras del seu pare per terras extrangeras. Precisament en la última anada del *Orfèb Català* á Nissa, 's demostrá d' una manera evident, que la música d' en Clavé te condicions per traspasar victoriosament las fronteras y per fer aplaudir lo nom del Mestre en tots los confins.

Donchs, donya Aurea Rosa, no pot ni deu negarse á que las obras del seu pare, corrin mon. ni á que 'l seu nom, aclamat per la fama, voli d' un pol al altre. Com tampoch te dret á impedir que la moralisadora Institució, 's fonamenti entre 'ls obrers d' altrás terras, tant necessitats ó mes que 'ls catalans, de regenerarse cantant lo Progrés, la Virtut y l' Amor...

Lo dilema es donchs, aquet. Per un costat la mort de las societats coral catalanas, mort que no pot sancionar la familia Clavé, ja que aixís faria á bossins lo testament del Mestre.

Per l' altre, lo dret innegable de la familia Clavé á usufructuar la herencia artística del gran autor, y 'l deber moral de propagar sa obra benefactora.

¿Cóm podria resoldres satisfactoriament aquet dilema?...

D' una manera molt senzilla, al nostre entendre.

La familia Clavé podria enagenar sos drets per l' estranger, en la forma que millor li semb és. Los drets per Catalunya, podria traspasarlos al Ajuntament de Barcelona á cambi d' una cantitat alsada ó d' una pensió perpétua. ¿Que menys podria fer l' Ajuntament per la bona memoria d' un catalá ilustre, qual efigie es un dels millors ornaments de la Galeria!

Y las Societats Corals á modo de censal perpétuo, vindrian obligadas á cantar gratuïtament en tots los festeigs públichs, aixís com avuy dominadas per excessiu egoisme, van á jornal com los manobras!

¡He dit!

BERTRÁN DE L' Os.

CARTA OBERTA

(de un soldat á la seva xicota)

HE sabut, Rosa estimada, que 't causa bastant neguit, lo veure que no s' artegla això dels Estats-Units; per por de que si 'ns declaran la guerra 'ls d' aquell país, es molt fàcil qu' ens embarquin cap allá tot desseguit. Vethoaquí 'l que sou las donas; no mes veyeu los perills sens compendre que á vegadas trobarse en un cas aixís, es la sort de la persona, la gran sort d' un infelís. Cálmat, donchs, Roseta meva; ton semblant no estigui trist, perque si vaig á lo guerra 't juró á fè de Lluís que á tots los porchs que arreplegui los embarco tot seguit y al ser aquí altra vegada .. ¡quin negoci mes bonich! tindrém la tocineria mes moderna de per 'quí ab un rótul á la porta que dirá una cosa aixís: «Aquí 's ven la butifarra dels porchs dels Estats-Units»

Per la copia
M. CARBÓ D' ALSINA.

16 Abril 1898.

Singlots

Le sos cabells d' or
va ferne una trena,
y jugant, jugant...
va escanyare ab ella.

¿Qué en treus de adornarte
de valiosas prendas?
¿qué 'n treus... si, malvada,
sempre ets la mateixa?

¿D' aquell ram preciós
qué es lo que t' en queda?
ni una trista flor;
ni una fulla seca.

EMILI REIMBAU PLANAS.

EPIGRAMAS

Del autor dramátich Met
deva son amich Torrents:
—Aquet mestre fa 'l santet
y 'ls seus actes son dolents.

Sab tants compres D. Medí
y lo ferlos tan li agrada,
qu' algun cop si ab mi s' enfada
tot seguit me vol partí.

MIQUELÓ MASQUET RASCLÉ.

CANSONETA

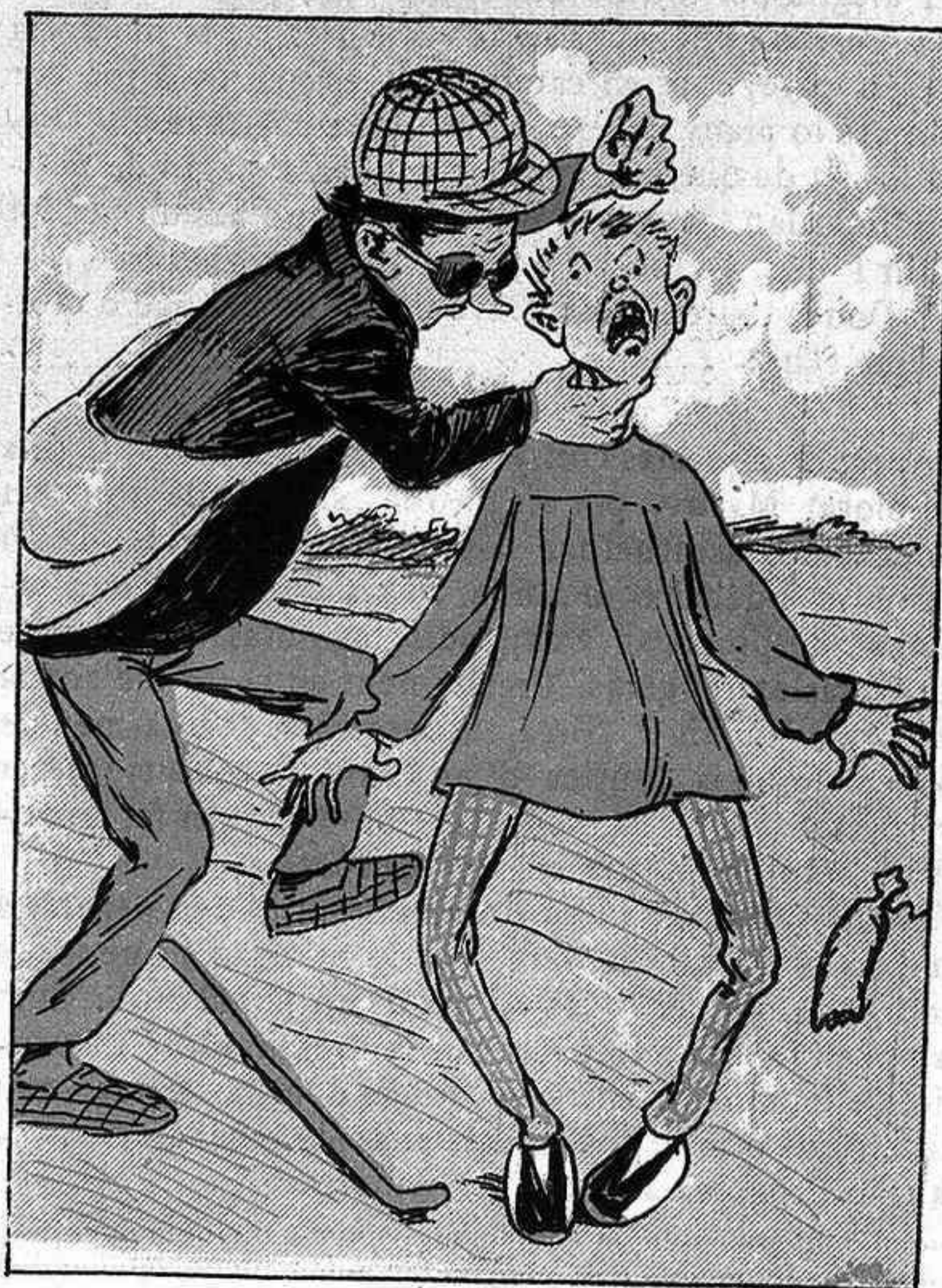
PASTORETA, pastoreta
la que adoro ab tot mon cor
¡ay del amor!
la que adoro ab tot mon cor.
Jo t' estim' com la floreta
al raig de sol benefactor
¡ay del amor!
al raig de sol benefactor,
Tu també ab dolsa veuheta
y ab angeical rubor.
¡ay del amor!
y ab angelical rubor,
vas jurarme satisfeta
darme fidel lo teu cor
¡ay del amor!
darme fidel lo teu cor.
Demá parlaré, amoreta,
ab lo teu pare y senyor
¡ay del amor!
ab lo teu pare y senyor
y si 'm dona ta maneta
aniré á trobá al rector
¡ay del amor!
aniré á trobá al rector
per benehí nostre amor.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

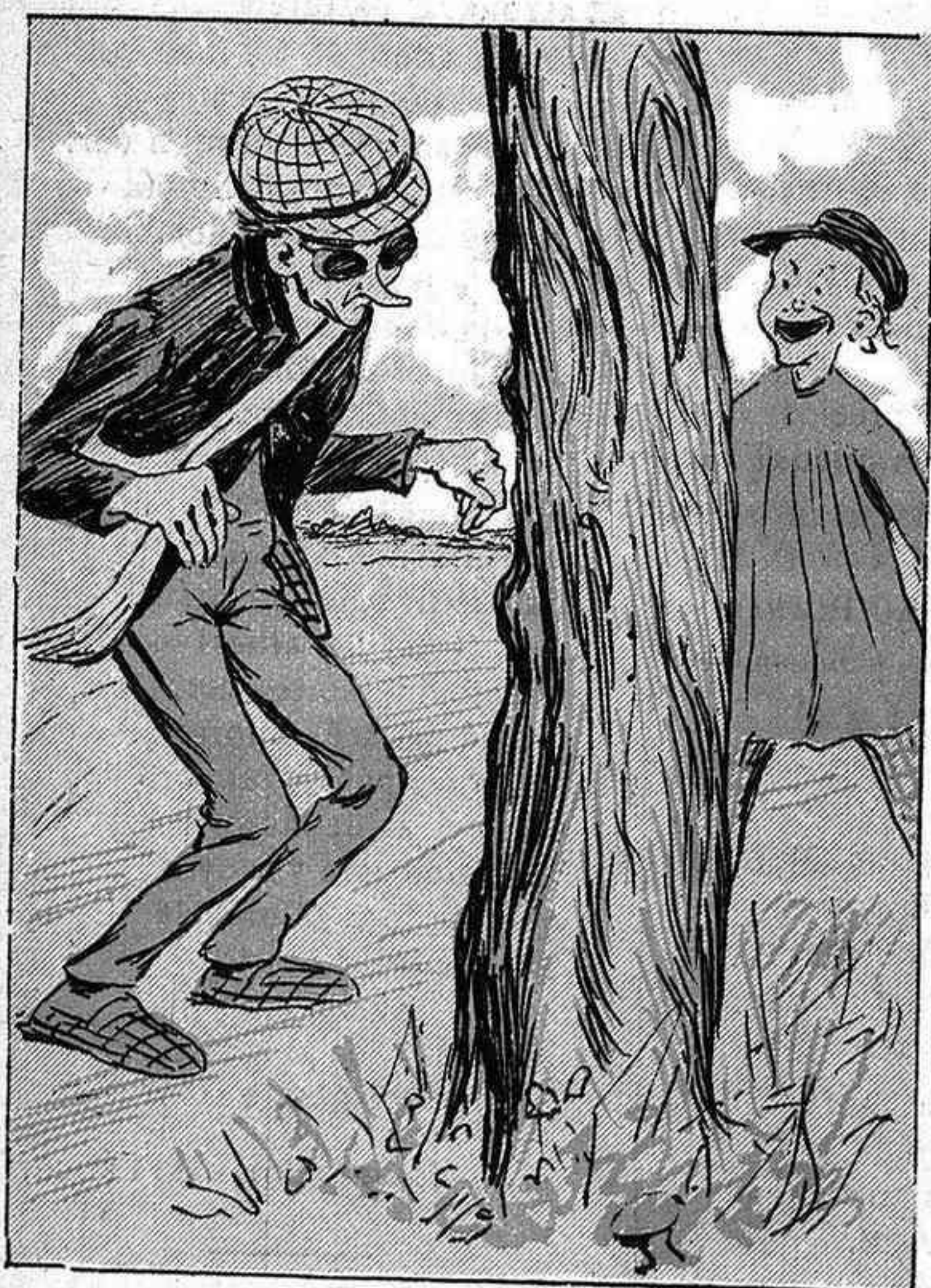
IHI HA UN RECHI

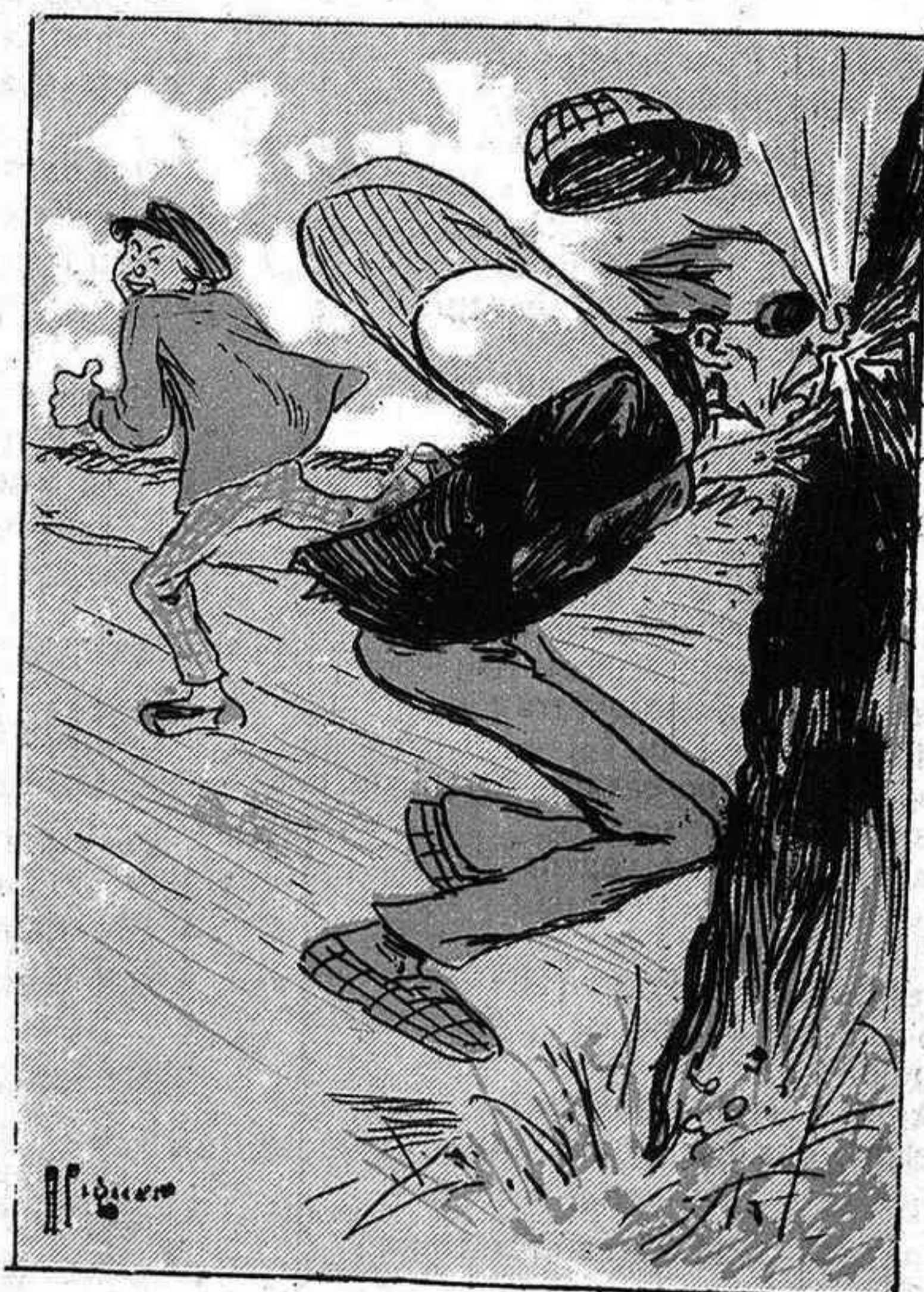
— (Jo puch ser cego, pero lo qu' es lo meu nas es un aparato perfeccionat. Ja fá un rato que m' hi está fent pessigolletas la oloreta de butifarra. ¡Aquet xicot m' estafa!)

¡Ah, grandíssim pillol! ¡Pensavas que no 't descobriria! ¡Jo tinch los ulls al nás! Ara sabrás quin gust teneñ las pinyas de cego.

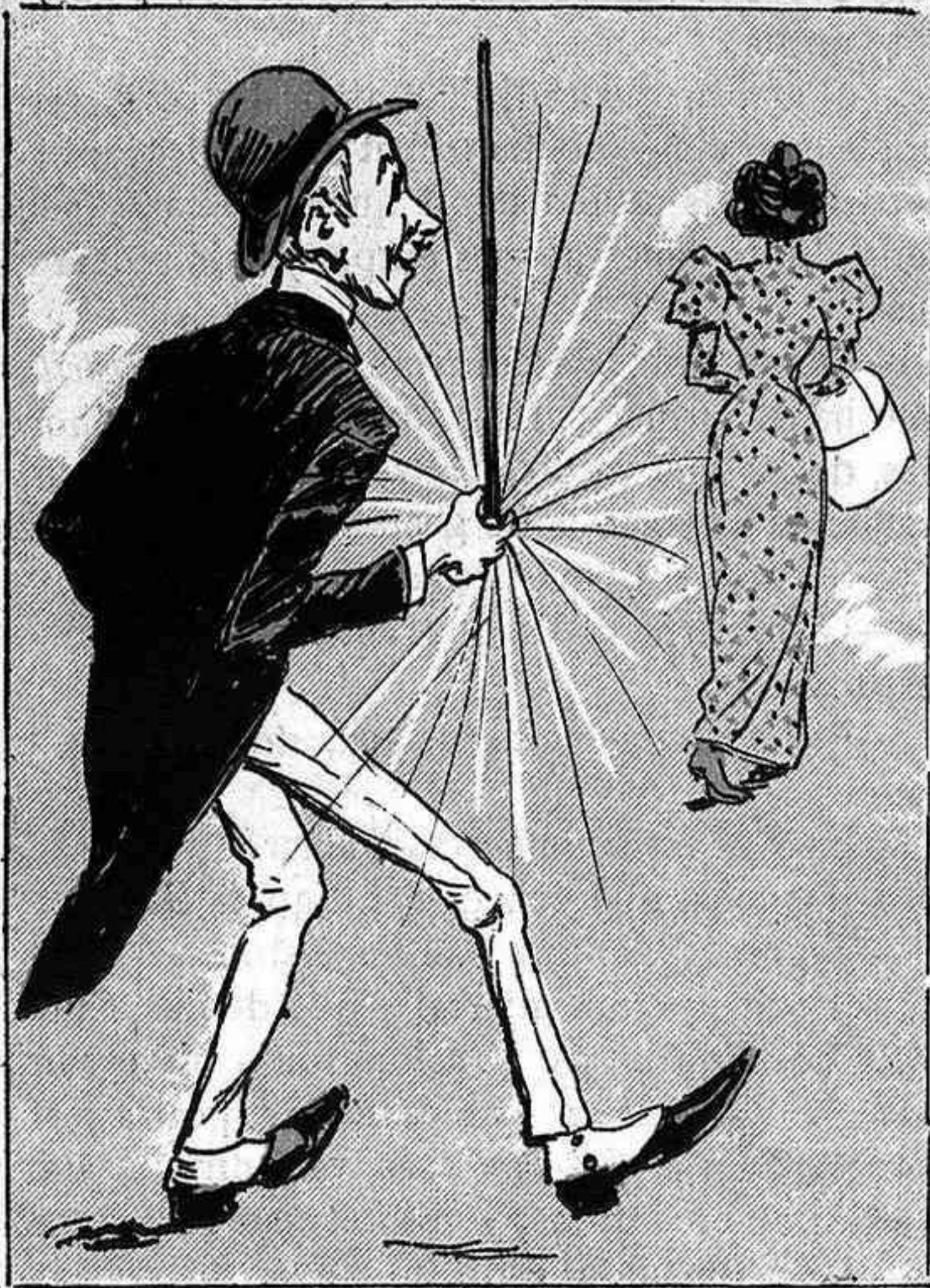

— ¡Au, xaval, guia!
— (¡Ara es la meva!) ¡Salteu, Pere, que hi ha un rech!

— ¡Aaaaah!
— Pere, Pere.. ¡poseuvos ulleras al nás, que 'l teniu curt de vista!

LA PRIMAVERA

Quan la Primavera arriba,
en Pepet no hi pot fer més:
va empaytant las modistetas
per las plassas y carrés.

Seguint sa amorosa déria,
ahir una en va sitiar,
y de sospirs y requiebros
tot un sach n' hi va tirar.

Veyent qu' ella s' ho escoltava
ab certa satisfacció,
creyentla ja ben fletxada
las mans va posá en acció.

Pero 'l xicot de la noya,
que passava pe 'l carré,
á n' en Pepet clavá un juli,
sens deixarli un os sencó.

¡A Washinton... ab escombras!

Jo 'm dich Pau Pacífich, y per' ser conseqüent ab lo meu nom detesto la guerra y m' han de punxar molt per ferme sortir de las mevas casillas.

En cambi la meva sogra 's diu Bárbara Canonada, y té aficions militars y un géní com una pólvora.

La filla de la senyora Bárbara ó siga la esposa d' un humil servidor de vostès, també té instints de destrucció y se sent capassa d' agafarse ab lo *comodón* ó *comodoro* Dewey, —aquet poca-solta que comanda la esquadra del meu apellido— y deixar-lo inservible.

Aixís es que desde 'l *rompiment* de las hostilitats ab los Estats Units, á casa no mes sento crits de «¡Morin los yankées! ¡Guerra als marrans units! ¡A Washinton... ab escombras! —exclaman á cada punt la sogra y la meva dona.

Jo prou procuro calmar los seus ímpetus, fentlos present que en l' aygüera hi ha molts plats per rentar, pero sense atendre la meva observació y clavantme si á ma vé un cop d' esmolls ò arreplegador, se 'm treuhen del devant.

—Pero per l' amor de Deu, senyora Bárbara—dich á menut á la meva sogra—calculi que tots som germans, y que 'l Totpoderós no 'ns va donar lo cap porque 'ns lo trenquessim uns als altres, sino pera pensar cosas de profit pera la Societat.

¿De quina Societat parlas ara? ¿De la Venus Alegre? Ja vaig dirte que no volía tornarhi; alló ab lo titul de centre familiar no es altra cosa qu' un centre de perversió ¡Ah, ja 't pots donar de baixa!

—Bueno; pero jo parlava d' aquesta gran Societat composta de totas las personas existents:.

—¡Prous romansos. Si no hi hagués yankées no hauría tingut la pérdua qu' han sufert las mevas Cubas; tres mil duros, arreconats á copia de suhors y privacions ab en Trifón, lo pare d' aquesta; tres mil duros, defensats darrera del taulell despatxant puros y paquetillas ab lo meu marit—que Deu 'l tingui allà ahont vulgui—s' han convertit en quatre quartos... ¡Mori en Mac Kinley! ¡Guerra als yankées! ¡Visca la marina espanyola!

—¡Visca molts anys—contesto jo—pero fassi 'l favor de no cridar tant, porque 'ls vehins, si no 's reprimeix, 's pensarán que 'ns hem tornat bojós.

—¿Bojós, perquè doném franca sortida als sentiments patriótics que deu portar arrelats al cor fins á l' hora suprema de la mort tot bon espanyol? ¿Bojós, perquè faig sentir la meva indignada veu contra 'ls enemichs de la patria y dono un crit de «Visca» á la nostra marina? Apartat de la meva presencia, espanyol degenerat; tu no pots compendre 'ls arranques de la filla d' un *ranxero*, porque 'l meu pare era *ranxero* y 's va batre á cops de *cucharón*

contra 'l vil francés. Apartat, la meva noya y jo es-tém avergonyidas d' haverte deixat entrar en la nostra familia

—¡Turururururutut! ¡Tot aixó de cors, arrels y horas supremas ho ha trobat als diaris! Pero, vosté repari que 'ls periodistas 's quedan á casa, pensant, sens dupte, que val mes empunyar la ploma que 'l fusell.

—Déxil—objecta allavors la meva *costella*—en Pau ha de formar part d' aquestas nacions moribundas, de las que va dir l' altre día lord Salisbury qu' havian de morir á las grapas de las sanas y fortas.

—Sí; noya, 'l peix gros se menja 'l petit...

—¡Alto, 'l foch! Es que aqueix *lord* parlava per Espanya...

—Pe 'ls Estats-Units parlava, mussol—replica la sogra.

—Fassi 'l favor de no maltractar.

—¿Donchs, qué vols que 't digui? ¿*Gallina*?

—Diguim, Pau, que Pau 'm dich.

—¡Dochs, jo vull guerra! Aixó de las Cubas no puch acabarmho! ¡A Washinton... ab escombras!

—¡A Vallvidrera... ab cassòlas y pollastres! ¡Velliaquí! També 'ls francesos van dir qu' anirian á Berlín, ab escombras, y després van rebre.

—Una flor no fá estiu, ni dugas, primavera. ¡La victoria será nostra!

Es inútil volguer fer entrar en rahó á la senyora Bárbara y á ma estimada *costella*. Quan la qüestió arriba molt amunt, m' en vaig per por de que 'm desfassin.

Avuy m' han anunciat qu' anavan á oferirse á D. Carlos pera ocupar dugas plassas de cantinera, en cas de que 'l pretendent á la corona d' Espanya s' emprengui pe 'l seu compte la guerra contra 'ls yankées.

Hi fet veure que m' enfadava, pero 'l cor m' ha ballat una polka, d' alegría.

Ara no mes falta que D. Carlos las accepti.

¡Y m' hauré lliurat de dos donas guerreras!

¡Deu ho vulga!

A. GUASCH TOMBAS

Cantars bilingües

Para amar á un tabernero
has despreciado mi amor.
Veig que 's teus amors, nine'a,
son amors de barraló.

Sin conocerte, niña,
ciego te amaba,
y ara que 'i co' ech. penso:
«¡que n' eras d' asel!»
Por suerte mía
he sapigut escorrem
com las anguilas.

Que me has dado calabazas
propagas en alta voz;
pro sempre ho f.s de manera
que no ho puga sentir jo.

QUICO DE SANS.

L' esquadra - fantasma

Plus ultra del Atlántich, mar enllá,
part demunt, cap al Nort,
la gent no las té totes dias há,
per més que fá 'l cor fort;
puig entre la boyrina
dels horizons marítims, desde terra
'ls guaytas cada nit, no cal dir quina,
oviran no mes barcos tots de guerra,
com monstres submarins, de sopte eixits
del fons del mar que á flor d' aygua rastrejan
tal volta per' quedar-se ensenyorits
d' aquell país tan rich, tan plé de llum;
mes, arriba 'l nou jorn, ¡lo qu' es la pò!
y aquells barcos ¡oh Deu! ab la claró,
per encant, s' evaporan com lo fum.
Allí en aquella terra de marrans
que lo que tenen mes es forsa... bruta;
que segueixen la ruta
d' un Sampson qu' es molt débil ab sos plans;
allí ¡sembia mentida!
no 'ls preocupa res mes
qu' eixos barcos, l' esquadra perseguida
y buscada per tot, sent' sabé hont es;
y que 'ls fá molt misteri, 'ls migra, y 'ls pasma,
somiand sempre que hi marxa vent en popa...
Es la esquadra-fantasma
que se la troban fins dins de la sopa.
Aquets barcos que tanta pó 'ls hi fán
'ls guia un estudiant
que si no es de Cervera, ja se 'n diu;
que ja en té 'l cul pelat, y té l' ull viu,
y aixirit com un pesol, coneixent
l' esprit (?) d' aquella gent
tan valenta y tan rata,
se 'ls passeja y 'ls dona la gran lata
á n' els pinxos d' aquell nou continent.

* *
--¿Hont redimontri son aquets barcots?
-Pró, ¿qué fá aqueixa esquadra, ahont corre, ahont
(s preguntan aquells senadorots (para?
que de vergonya may 'ls cau la cara,
ni 'ls hi caurá tampoch)
--¿Cóm es que no es enloch?...
--¿No 's déu pas haver íos?... ¡qué rediastrel
--Alguna 'n dú de cap...
Y ningú 'n té noticias, res se sab ..
La buscan y... no troban ¡cál ni 'l rastrel!
¿Qué os penséu que 'ls ne dona poch ni gayre
de malestar l' esquadra á aquells bacóns...
Tot es sempre formar castells enlayre
que posan de relleu
la nulitat moral, lo modo innoble
que té d' obrá aquell poble
cobart per excel·lencia. á fé de Deu.
Mentrestant, l estudiant

que si no es de Cervera ja se 'n diu,
que 'n té 'l cul molt pelat y es d' ull molt viu,
sos barcos vá guiant,
—modern Geni del mar, gran nigromántich—
fent perdre ab molt misteri
la forsa á n' en Sampson y hasta 'l senderi
pe 'ls deserts del Atlántich,

Lo fantasma d' aqueixa esquadra, aixís
ha prés forma mes gran y mes estranya
en la imaginació dels del país
acérrims enemichs tots ells d' Espanya.
Desde 'l porch mes de-cent
al trujot mes regrós,
vivian constantment
per l' esquadra-fantasma ab l' ay al cos,
ab lo presentiment
que 'ls martiritza ab tanta de manera
de que aquella filera
de monstres que oviravan desde terra
resultessin realment barcos de guerra.
¡Horror! Los miserab es defensors
d' aquella patria, aiberch del vil pillatje,
assiio del ultratje,
centre inmens d' egoismes y rencors
fabricats á soplug, sota la capa
d' un progrés que no mes porta intencions
de trepijar lo dret de las nacions
volentias esborrar totes del mapa;
'ls miserables—dich—
pera colmo del seu crudel neguit,
van llevarse un matí, á punta de día,
y la febre, la pó, la cobardía
va dibuixalshi allá á la ratilla dreta
del hori-zó marítim, á Llevant,
la espantosa silueta
de l' esquadra-fantasma que avansant
ab majestuosa pausa
á tots 'ls deixá biaus.
Y fugiren ficantse en los seus caus
sens que 's donguessin compte de la causa
del seu pánich ridícul, gran, inmens
per la soia presencia
d' una esquadra que, un quart transcorregut,
s' havia ja altre cop desvanescut
deixantlos á la lluna de Valencia.

* *
Per aixó l' altre dia
que l' esquadra-fantasma 's distingía
de debó, ni un sol porch
va poguer fer la jeya á Nova-York.

PEPET DEL CARRIL.

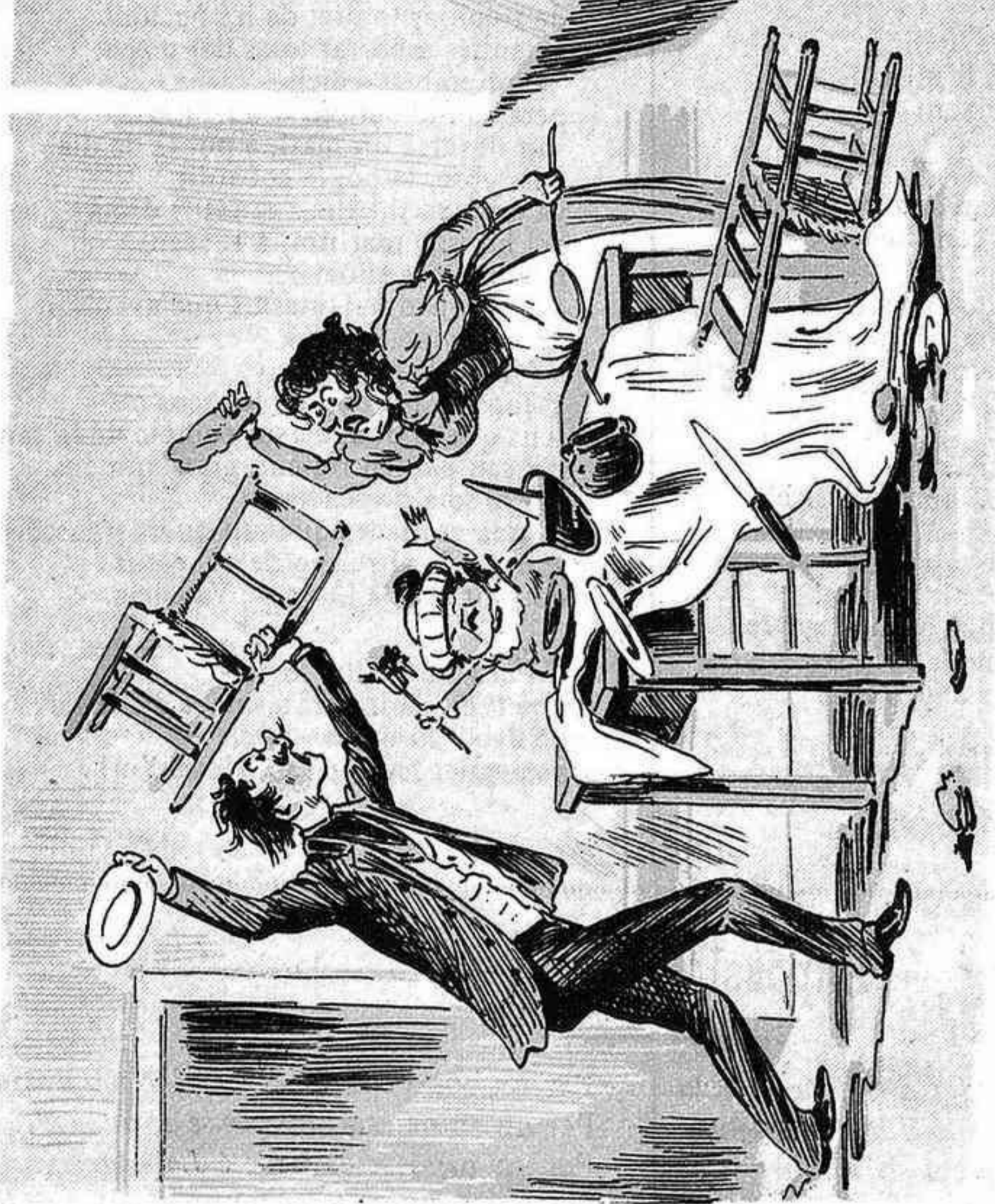
Impossibles teatrals

Per un gastrónom menjarse *La Butifarra de la
libertat, La mitja taronja y Las atmetllas d' Arenys*.
Per un pintor pintar lo *Mar y Cel* ab *Pintura fi de
sigle*.
Per un metje receptar *Las píldoras d' Holloway*.
Per un malalt pendre la *Flor de té y beures ¡Ous
del dia*.

Per un bombero apagar *L' incendi d' Hostalrich*.
Per un autor escriure *Sense Argument..*
Per un pagés escalfarse á *La Llar*.
Per una senyora ferse fer un vestit *A ca la modista*.
Per una sogra atiparse *A costellas del gendre*.
Y per un plagiari fer *La duripanta*.

SANTIAGO JUNCADILLA.

ALI-OLI DE GUERRERO

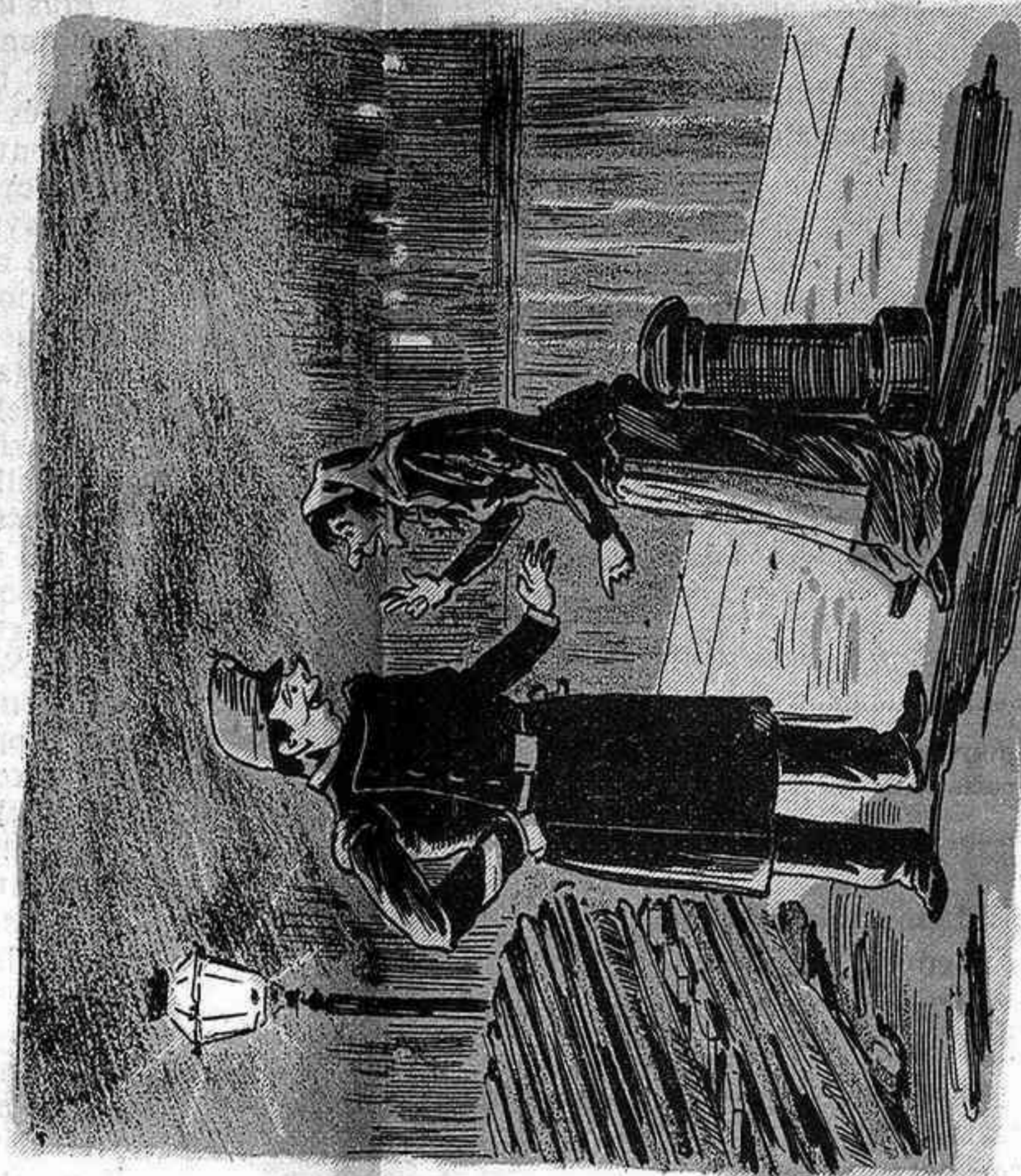
Esciat de rabis, pluja de plats: aixó es RUPURA D' HOSTILITAT.

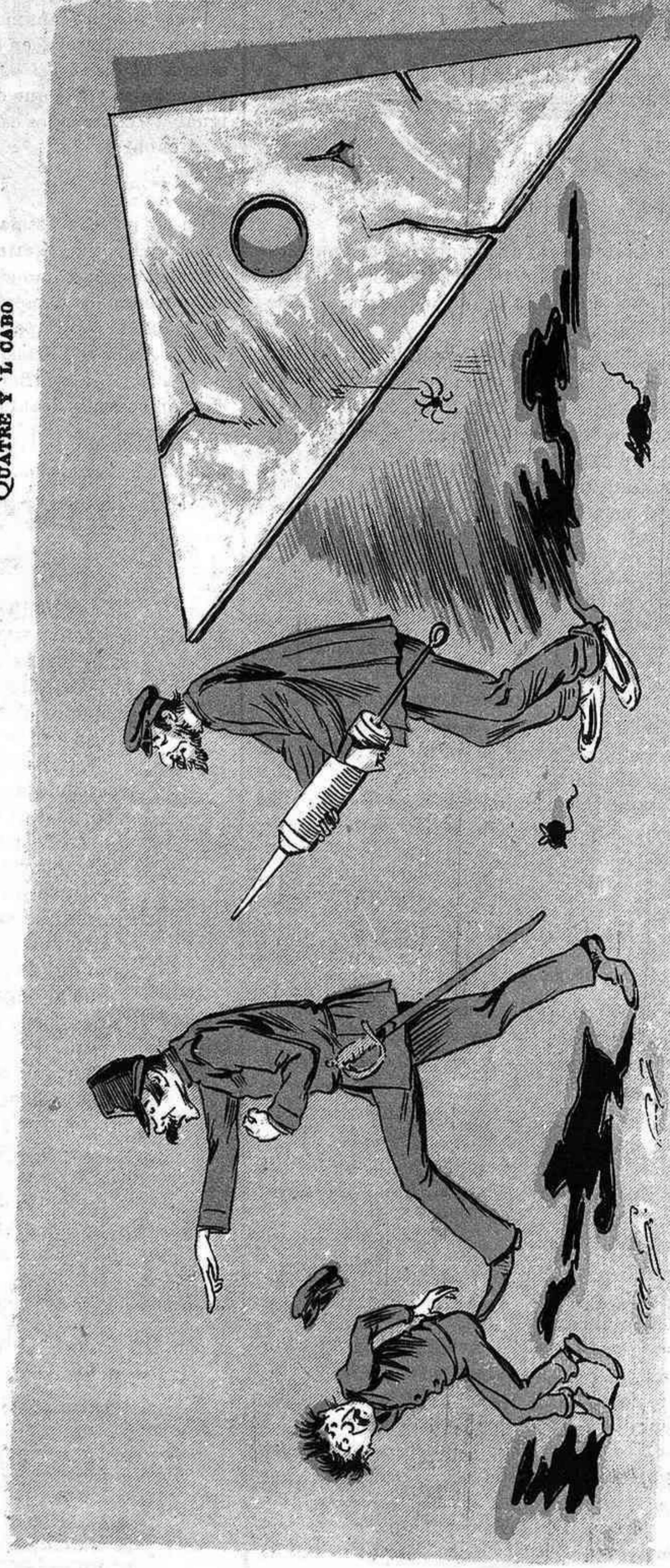
La fragata NUMANCIA. Procedent dels Astilleros de la Barceloneta. 4000 toneladas. Dotació de tans homes com se presentin. Màquina horisontal ab forsa de quatre mulas y una marca com la dels ànechs. Bitàcora defectuosa.

UN ATACH Á LA BAYONETA

QUATRE Y 'L CABO

¡MANOS Á LA CARTUTXERA!

Un reforç PER RETAGUARDIA 6 millor dit pe 'l darrera

¡Ja s' ha trobat l' ESQUADRA! Lo meu bordegàs n' havia fet una menjadora pe 'l canari!

LÍRICH

Ab lo preciós é interessant drama de Sudermann, titulat *Magda*, dona principi la célebre actriu Sra. Tubau á la série de funcions que 'ns té anunciadas en aquest elegant y espayós teatro.

Sabudas las rellevants qualitats de dita actriu, aixís com las d' alguns dels artistes que figuran en sa companyia, no es d' estranyar, lo desitj ab qu' es esperada la seva *tournee* en aquesta capital, é inutil creyém manifestar desitjariam li fos profitable, ab tot y las criticas circumstancias que atravessém ab motiu de la guerra que sosté nostra nació ab los Estats Units.

NOVETATS

Per ahir estava anunciada la reapertura d' aquest elegant teatro ab la notable companyia del teatro Espanyol de Madrit, á qual frente hi figura la eminent actriu senyora Guerrero de Mendoza.

La obra escullida era la famosa comedia de Tirso de Molina, titulada: *El vergonzoso en palacio*, en que ja es sabut que dita eminent actriu hi ratlla á gran altura, aixís com lo Sr. Mendoza.

Lo primer estreno de la temporada estava anunciat per' avuy, sent la obra escullida lo drama de Echegaray, titulat: *La duda*.

Sabém que á pesar de la anormal situació qu' está atravessant nostre país, s' ha fet un important abono, ja que en ell hi figura lo mes notable de nostra societat.

CATALUNYA

Las novetats de la setmana han sigut los beneficis efectuats de la triple Srta. López que 's vegé molt aplaudida en la sarsuela *Ya somos tres* aixís com també en *La Isla de San Balandrán*, en que dit sia de pas, l' apuntador es sols lo que sabia lo paper y... encare perque l' estava llegint en l' exemplar.

De dita sarsuela, que per los molts anys que no s' havia representat á molta part de la concurrència li resultá nova, sols alegraren las extravagancias que conté y la exhibició pantorrillesca que en la mateixa hi impera.

La dansa serpentina que en un dels intermedis ya executá la beneficiada, no resultá tal dansa per lo poch que l' acompanyá la orquesta.

Dilluns ultim verificá 'l seu benefici lo mestre senyor Cotó, qu' un cop mes se pogué convence de las molts simpatias que té logradas, ja que 's vejé favorecut per numerosa concurrència qu' omplená tot lo teatro.

Com á pessa de lluhiment pera 'l beneficiat, s' executá en un dels intermedis una gran sinfonia composta per ell mateix, en la que feren gala de sas notables qualitats los reputats concertistas de clarinet y flauta, respectivament, Srs. Guadayol y Roldós, los quals junt ab l' autor-beneficiat, foren objecte d' una ovació.

Al mestre Sr. Cotó li regalaren los professors de la orquesta un magnífich objecte.

En la sarsuela *Los tres claveles*, posada en escena en dita nit, debutá la Srta. Plá, que si bé feu gala d' una bonica veu, li falta encare desarrollo en la mateixa.

Pera divendres anuncia lo seu benefici la triple característica Sra. Garcia, en que, entre altras obras, posará en escena *El lucero del alba*, sarsuela que sigué escrita per ella mateixa y á la que deu sa fama juvenil ja que sens igual *chic* cantava los cants populars andalussos que hi ha en dita obra.

TIVOLI

En la passada setmana debutaren las Srtas. Alegria (María y Emilia), sentintse sumament aplaudidas en sos exercicis per lo notable y magistral de sa execució.

Continuan los demás artistas mereixent la predilecció del públich, principalment los germans Carpi, Arisó, troupe Amorós y Srtas. Zampa y Encarnación.

Se prepara lo benefici del sens rival ciclista Arisó, aixís com importants debuts.

UN CÓMICH RETIRAT.

INTIMA

—¿QUÉ 'n treus de mortificarme
y ferme á trossos lo cor
cada vegada que 't trobo
si 't parlo tot plé de goig
del amor que per tu sento
y que á tu 't fa riure sols?

'T burlas de mas paraulas
apasionadas del tot
y sortidas d' un cor noble
que alena per tu tan sols!

Sembla estrany no 't fassi llástima
ni t' inspire compassió
un sér que va per la terra
demanant un poch d' amor
com quí demana un' almoyna,
y que al negarli tothom
's desespera y 's migra,
y va pel mon com un boig
parlant tot sol y fent signos
que á la gent fan riure molt,
no 't mostris tan despiadada
si que 'm figuri no vols
que al donarte la existencia
van tení un descuyt molt gros;
puig fora un descuyt, y horrible
no t' haguessin posat cor.

FRANCESCH COMAS

Menudencia

De ta puresa la flor
he tingut entre las mans,
mil voltas poguí esfullarla
pero ¡t' eslimava tant!

Ara que tal flor contemplo
ja marcida en mitj del llot,
penso:—Aqueil que va esfullarla
¡qué 't devia estimar poch!

RAPEVI.

Som al ball y hem de ballá,
Y si convé ballarém.
¿Guerra volen? ¡A lluytá!
¡Vulga la sort que guanyém...
y si perdém... Deu dirá!...

Nos escriuen de Torroella de Mongri, manifestantnos qu' un vehí de dita població ha rebut una espicossada per part de dos aucells, masc'e y femella, que responen respectivament, al nom de Salvador y Flora.

L' aucellet fou criat á Lloret de Mar y l' auella tingué son niu en La Escala.

Aquesta parella interessant se dedica á menjar de las menjadoras agenas, y avants de que se li pugui fer pagar lo gasto, pega volada.

Aixó i ha passat al subjecte á qui 'ns referiam, lo qual tingué hostatjats en sa casa als esmentats aucells.

Per mes senyas: l' auell té 54 anys y acostuma á pasturar per un *camp* ahont hi ha *pins*, y la femella te 22 primaveras y quan la cridan fa 'l Simón del Oncle.

Bó seria qu' algú 'ls hi escapsés lo bech y 'ls hi tallés las alas.

*

A Sant Gregori, (Girona) ha sigut mort per un llamp un hermitá que á lo mes fort de la tempestat va posarse á tocar las campanas.

Zero y van mil.

Quan se convencerán aquets sants varóns, de que hasta en los temples son de gran utilitat los para rayos?

*

La setmana passada publicava *La Publicidad* un retrato acompanyat d' alguns datos biográfichs del general de divisió D. Enrich Zappino, en los quals deya que dit general desempenya en l' actualitat lo càrrech de segon cabo de Filipinas.

Efectivament, aqueix bon senyor, va retornar del arxipléach al poch temps d' haver desembarcat en la Peninsula lo general Polavieja.

Así se escribe la historia!

Recomaném al esmentat diari que cambihi 'l seu titol; podria anomenarse «La Plancha»

*

Lo diputat Sr. Vincenti ha demanat en lo Congrès la inamovilitat dels empleats del Estat.

Es la única manera de evitar los empleats *granujas*.

Los funcionarios que saben, que no han de durar mes que lo que duri una situació, acostuman fer, com vulgarment se diu, lo pap y 'l sach.

Si d' aquesta garantia (la inamovilitat) haguessin disfrutat los empleats que han exercit sos càrrechs en nostras colonias tal vegada no haurian pres tan gros increment las insurreccions, puig las colonias se queixan desde fa molts anys de que en lloch d' administradors se 'ls envihin saquejadors.

Si gan inamovibles los empleats; y que se 'ls exigeixi ab severitat la responsabilitat que 'ls correspongui.

¡Aixis se logra una bona administració; no colocalant al

primer que 's presenta, en pago de *lupinadas* y altres tarugos electorals!

*

Los yankees bombardejan las plassas, sense avisar previament.

¡A la reciproca!

¡Y visca la civilisació de las nacions fortas!

Te la paraula lord Salisbury.

*

Lo Sr. Peris Mencheta, ha dit en lo Congrès «com á periodista, la guerra resulta pera mí un negoci; pero jo no vull enriqueirme á costa de la ruina de la patria.»

Bravo, *ché*, m' has agradat;

m' entusiasmas, t' ho asseguro.

¡Deu te fassi trobá un duro,

y guárdamen la meytat!

*

Molts *jingoes* al corre la noticia de que la nostra esquadra 's proposava bombardejar alguns ports nort-americanos, agafaren *canguelo* y deyan, posant lo crit al cel, qu' era un error permetre que continuhi aquesta guerra.

Mentres ells nos han bombardejat á nosaltres, la cosa anava pe 'ls *jingoes* com una seda, pero ara, al sentir tot just pudor de cremat, ja 's creuen que 's creman.

¿Y saben quin arreglo ideavan 'ls que tenian por de rebre?

Que 's demanés á Espanya una forta indemnisió, á cambi de la pau.

Aixó 'ns recorda 'l cas d' aquell que va rebre al mitj d' un café, y al mitj de la galta, una bofetada de má mestra, y digué ab la major serietat á qui l' hi havia pegada:

¡Y si no callas, t' en dono un' altra!

¡Fanfarróns!

*

Telegrafian de l' Habana que forsant lo bloqueig, ha sortit d' aquell port lo trasatlántich *Montserrat*.

¡Y van dos vegadas que 'l *Montserrat* burla la vigilancia dels barcos yankees.

—Ay, Deu meu—me deya l' altre dia, la modista que viu sota-terrat de la casa ahont jo habito—pensar qu' un barco 's pot riure d' un bloqueig que diuen qu' es tan *sério*, ¡y qu' una servidora un cop qu' un jove qu' era una monada va *bloquejarme*, vaig entregar la plassa, sense obrir boca, ab tots los *pertrechos* de guerra.

*

Hem llegit que la emperatriu de Russia es una excellent caricaturista.

Esperit observador, ha pogut fer entre sos cortesans un acabat estudi.

A la quienta es allá ahont abunda mes la caricatura.

¡Llástima que no poguém veure honradas las nostras planas pe 'ls dibuixos de la Soberana!

En Costa, Figuer, Llopart y Renau, que son los *ninotayres* de LA TOMASA n' estarian molt joyosos.

Y l' editor molt mes, perque la regia caricaturista, deu treballar com lo tenor de *El duo de la Africana*, «per amore al arte».

*

A Oyarzún, tres burros han prestat un magnífich servey als burots d' aquella població.

Dits empleats, perseguint una nit lo matute, atrapa-

ren tres burrets carregats de ví y ayguardent, logrant los matuters escaparse.

Contents estiguieren de la presa; pero desitjavan trobar als defraudadors del erari municipal.

—¿Com ho farém? ¿Com ho arreglarém?

—Ja sé— va contestar un de la colla— deixém en llibertat als burros.

Y en llibertat los deixaren, seguintlos á curta distancia, y com que del mateix modo que la mosca s' en va á la mel l' ase s' en va á las garrofas, los tres burros se dirigiren sense perdre temps á sas respectivas quadras.

Y 'ls amos de las tres bestias, no tingueren altre remey que declararse culpables d' haver volgut introduhir lo matute detingut.

No demano per 'quets burros
una creu ó una medalla,
sols per pagá 'l seu servey
tres raccións dobles de palla.

Bibliografia

De l' important setmanari *Lo Teatro Regional* hem rebut las següents obras, que forman part de son ja notable folletí:

Las cantonadas, monólech escrit en prosa y original de Agustí Causadías Carné, estrenat ab èxit en lo Centre La Unió, la nit del 3 Abril 1897.

La filla del marxant, drama en tres actes y en vers original de's malograts autors dramàtics D. Frederick Soer y D. Joseph Feliu y Codina;

Las bonas festas, quadro de costums en un acte ori-

ginal y en vers de D. Antoni Careta y Vidal, estrenat ab bon èxit en lo teatro Catalá (Romea), lo dia 8 Janer de 1892;

Camándulas, comedia en un acte y en prosa original de nostreamich y company de Redacció, Joseph Barbany (Pepet del Carril), estrenada en lo teatro Romea lo dia 28 de Decembre últim, havent sigut un dels millors èxits de la temporada;

Entreacte, monólech en prosa original de Lambert Escaler, estrenat ab gran aplauso en lo teatro Principal la nit del 21 de Mars últim.

Agrahim verament la a enció que vers nosaltres ha tingut la Direcció de *Lo Teatro Regional*.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

Representants exclusius en Buenos-Aires:

FRANCISCO GRACIA y C.^a

Kiosko Plassa Monserrat, cantonada Buen Orden y Moreno

Secció telegráfica

LA ESQUADRA YANKI EN LO PANTANO

Se desmenteix lo de l' esquadra. — No 's confirma lo del Pantano

Digo, que donde digo digo;
no digo digo; que digo Diego.
Agencia PERRETAS

TIBIDABO, 18 MAIG,
á las dotze de la nit,
hora exacta (comprobada)
del Mariano de Madrid:

Pe 'ls voltants de Vallvidrera diuhen que s' ha presentat ('s creu que será al Pantano) un terrible acorassát plé de yankis ó tocinos que pe 'l cas tot es igual, á las ordres d' un sargento, set cabos y un general.

Com que 'l barco es dels que forman part de l' esquadra volant, no es estrany hagi volat cap aquet lloch important qu' es un punt molt estratègich per aná á buscá cargols; pero ignorant que 'ls bolets abundan per aquets vols.

TIBIDABO, 18 MAIG,
á las dotze y un minut:
s' ouhen grinyolá 'ls tocinos en mitj de la quietut.

Segóns lo plan de campanya que s' ha pogut ensumar desembarcarán dissapte per tot seguit atacar

á ca 'n Trampas y altrás casas que hi ha per aquells cantóns pera robals' hi 'ls pollastres, las gallinas, 'ls moltóns, los conills y també 'ls ánechs y anarsen á fé 'l diná cap á la font de la Teula ahont lo gat no hi faltará

TIBIDABO, 18 MAIG
á la una de la nit:
alló del acorazado no es vritat; s' ha desmentit, puig se sab qu' es un crusero ab mil porchs, del pes cabal de cent kilos cada sorje y cent quatre 'l general.

Se 'ns ha dit que tan sols venen á fer provisió d' aglans, carbassas, segonet y altres comestibles importants.

A la una y cinch minuts:

Segons 'l Duch dels Kas'kalls que l' ha vist, diu qu' es un barco de vela, de mil caballs.

A las 3 de matinada:
corro á telegrafiar que 'l barco que hi ha al Pantano es un barco de pescar.

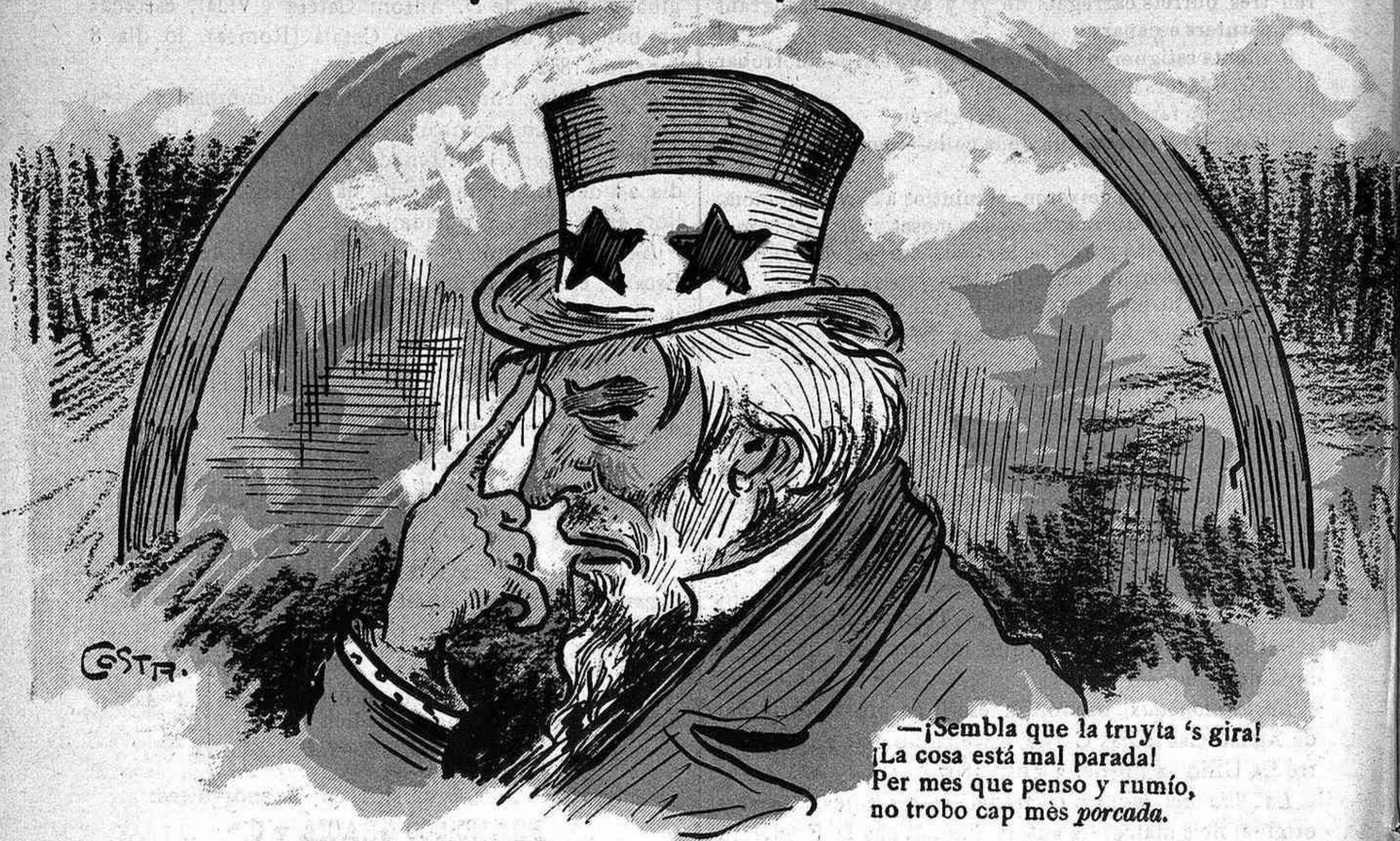
A las 5 del demati:
Segons lo noy de ca 'n Cot que 's lleva á punta de dia ha dit que 'l barco era un bot.

A las 6 y tres segons:
Ho desmenteix la xicota d' en Paco de ca 'n Rebaixa que diu que no es bot, qu' es bota.

A las dotze del mitj dia:
A la fi s' ha confirmat que l' embarcació flotant, es una bota (alias) gat, que perque era veila y buyda uns borràtxos van llensar en las ayguas del Pantano ahir, després de brenar.

XANIGOTS.

BUSCANT UNA SOLUCIÓ

—¡Sembla que la truyta 's gira!
¡La cosa está mal parada!
Per mes que penso y rumío,
no trobo cap més porcada.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

Soch *hu-ter*sa de un cassino
y quan no tinch res qué fer,
hi vaig, juguém al *hu-duas*,
fent passar l' estona bé.
Vé á buscarme la *Tercera*,
y sortim á passejar.
Lo *tot* d' aquesta xarada
es molt fàcil de trobar.

JOSEPH DE VILOASTRE.
TARJETA

ANGEL REIMPORNA
OLIOT

Formar ab las anteriors lletres, de-
gudament combinadas, se titul d' un
drama catalá.

BALDIRI FIUS.

TRIANGUL

.
.
.
.
.

Sustituir los punts per lletres, de
manera, que llegidas vertical y hori-

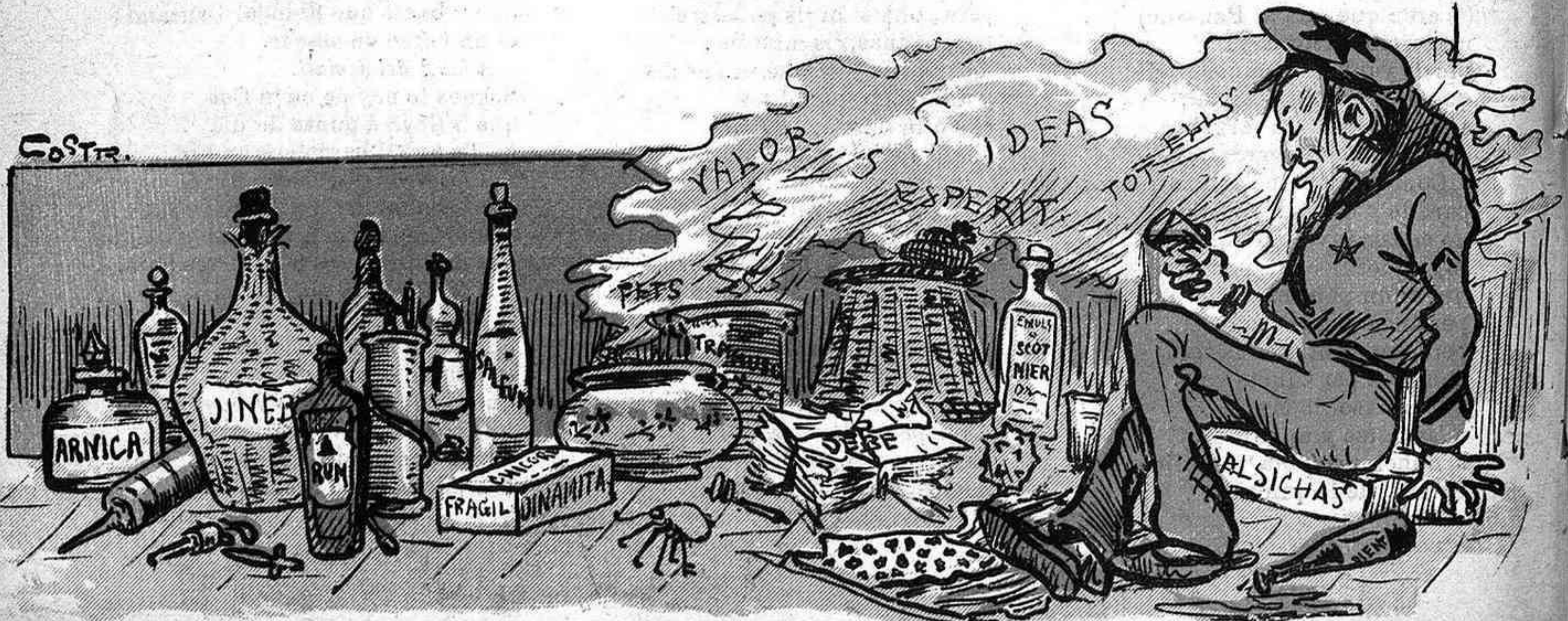
sontalment, donguin per resultat: 1.^a
ratilla: Apellido d' un sabi; 2.^a: Ani-
mal, en plural; 3.^a: Article, en id. 4.^a:
Animal; 5.^a: Consonant.

R. CAMPINS (de l' O.)

GEROGLÍFICH

+ V
A L
SE
KE
SE

PACO

(c) Minister Varios utensilis de guerra, procedents del Cincinati, qu' han sigut trobate en las platxas cubanas.